

Aan R
Van Bescherming persoonlijke levenssfeer
Via
Kopie aan M,
Afgestemd met

TER BESLISSING

Datum
12 maart 2025

Onze referentie
BZ2513962

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij
17 maart 2025

Bijlage(n)
1

nota

BNC fiche voorstel omnibus (CSDDD)

Aanleiding

- Op 26 februari jl. presenteerde de Europese Commissie het Omnibus 1 voorstel met wijzigingen van drie Europese wetten: de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD), *Corporate Sustainability Reporting Directive* (CSRD) en *Carbon Border Adjustment Mechanism* (CBAM).
- U bent eerder geadviseerd over de voorgestelde BZ-inzet ten aanzien van de CSDDD wijzigingsvoorstellen. Uw reactie hebben we verwerkt in bijgevoegd concept BNC fiche.
- In de interdepartementale afstemming resteren twee discussiepunten: 1) wel of geen afzwakking van klimaatplan en 2) wel of geen inperking van gepaste zorgvuldigheid tot directe zakenrelaties (tier 1).

Geadviseerd besluit

- Uw akkoord op de Nederlandse positie en inzet voor de onderhandelingen zoals opgenomen in bijgevoegd BNC-fiche.
- Ten aanzien van de twee discussiepunten adviseren we u:
 - Tier 1: de door de CIE voorgestelde inperking niet te steunen vanwege de negatieve impact op de effectiviteit van de richtlijn;
 - Klimaatplan: u kunt zich hierin flexibel opstellen en desgewenst meegaan in de door CIE voorgestelde vereenvoudiging.

Kernpunten

- Eerder hebben we u vier handelingsopties voorgelegd als basis voor het toetsen van het Omnibus 1 voorstel. U bent akkoord gegaan met optie 2, het steunen van wijzigingsvoorstellen die harmonisatie bevorderen en duidelijkheid scheppen voor bedrijven.
- U gaf aan meer input van het bedrijfsleven te willen voor het inzetten op optie 3 (niet steunen van wijzigingsvoorstellen die conformiteit met internationale standaarden ondermijnen) en/of optie 4 (alle of zoveel mogelijk wijzigingen steunen).
- De voorgestelde inzet in het BNC-fiche kon grotendeels bepaald worden aan de hand van uw akkoord op optie 2 en de mate waarin de voorstellen een

(internationaal) gelijk speelveld bevorderen, met grotendeels behoud van effectiviteit van de wetgeving.

- Na het BNC-overleg van 12 maart jl. bleven er twee punten openstaan:
1) afzwakking van het klimaattransitieplan (BZ, EZ en FIN volgen hierin het CIE-voorstel; KGG, LVVN en I&W verzetten zich tegen de afzwakking);
2) inperking van gepaste zorgvuldigheid tot de directe zakenrelaties (tier-1) (BZ, FIN, SZW en I&W steunen dit CIE-voorstel niet; EZ wel).
- Vanwege de druk van het Poolse voorzitterschap om in Brussel snel tot een Raadspositie te komen (mogelijk in mei), is het BNC-traject versneld. Het fiche is op 12 maart jl. in de BNC besproken, waarna het op 18 maart naar de CoCo gaat met het oog op doorgeleiding naar de MR van 21 maart. Uw reactie voor 18 maart is daarom wenselijk.
- Indien er interdepartementaal geen overeenstemming kan worden bereikt, kan worden verkend of bilateraal overleg met minister EZ en/of een BWO voorafgaand aan de MR van 21 maart mogelijk is.

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

Toelichting

Inzet BNC-fiche

- Op basis van handelingsoptie 2 (voorstellen die harmonisatie en duidelijkheid voor bedrijven verbeteren) steun voor de volgende voorstellen (meer detail over de voorstellen treft u in bijgaand fiche onder kopje 2a). Deze voorstellen worden ook door VNO-NCW positief beoordeeld:
 - Uitstel met een jaar van de omzettingstermijn en de toepassingstermijn voor ondernemingen. Dit geeft ondernemingen en lidstaten meer tijd om zich voor te bereiden en zo de onzekerheid van de omnibusaanpassingen te beperken;
 - Vervroegde publicatie van een deel van de richtsnoeren door de Commissie. Dit geeft bedrijven sneller duidelijkheid over de verplichtingen;
 - Wijziging van jaarlijkse beoordeling van risico's in waardeketens naar vijfjaarlijks. Het voorstel beperkt hiermee de administratieve lasten voor bedrijven, maar waarborgt dat zij vaker monitoren indien daar reden toe is;
 - Uitbreiding van de bepalingen over maximumharmonisatie naar alle kernaspecten van het gepaste zorgvuldigheidsproces. Dit bevordert uniformiteit en het gelijke speelveld in de EU. Tegelijkertijd blijft het mogelijk voor lidstaten om strengere verplichtingen in te stellen voor andere elementen in de richtlijn dan de gepaste zorgvuldigheidsverplichtingen.
 - De bepaling dat ondernemingen van hun directe zakenpartners met minder dan 500 werknemers in principe niet meer informatie opvragen dan is gespecificeerd in de vrijwillige standaarden op grond van artikel 29a van de CSRD. Dit kan het MKB beschermen tegen disproportionele informatie-uitvragen. Wel behouden grote ondernemingen de mogelijkheid om meer informatie uit te vragen, ook van het mkb, indien zij indicaties hebben dat er negatieve impacts zijn en deze informatie niet op andere wijze verkregen kan worden. Dat is naar onze inschatting proportioneel;
 - Verwijdering van de verplichting het klimaattransitieplan 'naar beste vermogen' uit te voeren. Dit bevordert coherentie met de CSRD en schept juridische duidelijkheid voor bedrijven. De verplichting om een klimaatplan op te stellen, jaarlijks te updaten en om er acties in op te nemen blijft

behouden, waarborgt de verantwoordelijkheid van bedrijven om een bijdrage te leveren aan het tegen gaan van klimaatverandering. KGG steunt het voorstel van de Commissie niet en wil de uitvoeringsplicht behouden;

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

- Verduidelijking dat alleen relevante stakeholders betrokken hoeven te worden bij gepaste zorgvuldigheid.
- U gaf aan bij uw keuze voor handelingsoptie 3 (niet steunen van wijzigingsvoorstellen die conformiteit met internationale standaarden ondermijnen) of 4 (alle of zoveel mogelijk wijzigingen steunen) de inzet van het bedrijfsleven te willen meewegen. VNO NCW heeft een paper uitgebracht (zie bijlage) met daarin drie hoofdpunten.
 - 1) VNO vindt de uitbreiding van maximumharmonisatie bij gepaste zorgvuldigheid niet ver genoeg gaan, omdat lidstaten op andere punten in de richtlijn nog steeds in nationale wetgeving verder kunnen gaan ('gold plating').

Appreciatie: verdergaande harmonisatie acht BZ niet realistisch, omdat dit geen verordening is en de Commissie en het Poolse Vz snel tot een resultaat willen komen en zij lidstaten op het hart hebben gedrukt niet met nieuwe wijzigingsvoorstellen te komen. Verdergaande harmonisatie ligt interdepartementaal ook gevoelig. Wel kan NL oproepen tot stevige coördinatie van de CIE voor uniforme implementatie door LS;
 - 2) Het voorstel over het opschorten van zakenrelaties lijkt bedrijven wel meer flexibiliteit te bieden, maar biedt bedrijven volgens VNO onvoldoende duidelijkheid over wat ze moeten doen in landen en situaties waar geen redelijke verwachting van verbetering bestaat.

Appreciatie: BZ begrijpt de zorg dat het opschorten van zakelijke relaties i.p.v. het beëindigen daarvan onduidelijkheid kan veroorzaken voor het bedrijfsleven. In het fiche wordt daarover opgemerkt dat dit geen duidelijke oplossing biedt voor bedrijven in landen waar gepaste zorgvuldigheid moeilijk is of wanneer er strategische afhankelijkheden zijn van producten. Daarom wordt de Commissie opgeroepen om meer duidelijkheid te geven aan ondernemingen over wat van hen verwacht wordt in dergelijke situaties, bijvoorbeeld in richtsnoeren.
 - 3) Ook verduidelijkt het omnibusvoorstel de open normen in de richtlijn niet volgens VNO. VNO stelt in dat licht voor bedrijven zoveel mogelijk flexibiliteit te bieden en slechts "marginale toetsing" door de rechter/toezichthouder toe te staan.

Appreciatie: dit voorstel van VNO acht BZ niet realistisch omdat het buiten de reikwijdte valt van de wijzigingen die de CIE heeft voorgesteld. De CIE zou moeten instemmen met bespreking van een geheel nieuw voorstel en dat is onwaarschijnlijk gezien de haast die de CIE (en het Pools vzschap) willen maken.
- Daarnaast merkt VNO op dat met de evt. beperking tot tier-1 een substantiële due diligence verplichting blijft rusten op bedrijven. De voorgestelde wijziging leidt volgens VNO wel tot een volgens hen redelijk onderscheid tussen directe en indirecte zakenpartners voor de mate waarin een onderneming proactief due diligence moet doen. VNO verwelkomt dit voorstel, maar de achterban is verdeeld en andere vertegenwoordigers van het bedrijfsleven hebben vooral nadelen opgeworpen (zie onder krachtenveld).

Appreciatie: het beperken van gepaste zorgvuldigheid tot tier-1 relaties kan positieve regeldrukgevolgen hebben, zeker in combinatie met het voorstel om mkb <500 te beschermen tegen disproportionele informatieuitvragen. Maar

volgens de CIE zelf zal de regeldrukvermindering vermoedelijk beperkt zijn. Daarmee wegen de voordelen van dit voorstel niet op tegen de nadelen. Het voorstel roept namelijk ook nieuwe onduidelijkheid in het leven. Bedrijven moeten wel verder dan tier 1 kijken als zij 'plausibele' informatie hebben die aangeeft dat er substantiële risico's verderop in de keten zijn. Dit kan tot nieuwe onduidelijkheid voor het bedrijfsleven leiden, omdat het niet helder is wanneer ondernemingen 'plausibele informatie' hebben en hoe dat gedefinieerd wordt. Wel zouden koplopers op IMVO-gebied een concurrentienadeel kunnen ervaren omdat zij waarschijnlijk over meer 'plausibele informatie' beschikken over misstanden – met negatieve gevolgen voor het speelveld binnen Nederland. Daarnaast doet het voorstel afbreuk aan de belangrijkste doelstelling van de richtlijn, het identificeren van risico's voor mens en milieu in waardeketens en deze waar mogelijk aan te pakken. De grootste risico's bevinden zich juist bij bedrijven buiten tier 1, in productielanden, die met deze wijziging grotendeels buiten de scope van de richtlijn zouden vallen. Het volgen van de risicogerichte benadering in de OESO-richtlijnen is wenselijker omdat dit ondernemingen de (ook door het bedrijfsleven gewenste) flexibiliteit biedt hun inspanningen te richten op de ernstigste risico's in hun waardeketen. Dit werkt regeldrukbeperkend en bevordert ook het internationale gelijke speelveld, omdat landen (nieuwe) wetgeving vaak baseren op deze internationale standaarden. Ook ACM signaleert risico's ten aanzien van de effectiviteit en uitvoerbaarheid van deze voorgestelde inperking tot tier 1. Daaruit maakt IMH op dat dit ook consequenties zou kunnen hebben voor de begroting.

- Terugvaloptie: mocht u het regeldrukargument zwaarder willen wegen dan de mogelijke negatieve impact op de duidelijkheid van de verplichtingen voor bedrijven en toezichthouder, en de effectiviteit van de richtlijn, dan kan er in het fiche een alternatieve tekst worden opgenomen, waarin het kabinet aangeeft positief te zijn over de regeldrukverminderingspotentie, maar zorgen/vragen heeft bij de impact op de effectiviteit van het voorstel. Tijdens de onderhandelingen kan hierover aan de CIE duidelijkheid worden gevraagd en eventuele aanpassingen worden voorgesteld.
- VNO apprecieert het schrappen van de EU-brede aansprakelijkheidsregels positief, al geven zij ook aan dat dit ten koste kan gaan van het gelijke speelveld;
Appreciatie: het schrappen van de EU-brede civiele aansprakelijkheid kan het gelijke speelveld voor bedrijven ondermijnen, vanwege verschillen tussen nationale rechtssystemen en mogelijke verschillen in sancties tussen lidstaten. Onder bestaand nationaal recht zijn de mogelijkheden voor civiele aansprakelijkstelling in Nederland vrij ruim ten opzichte van andere LS, wat ervoor pleit de harmonisatie op dit punt in stand te houden. Frankrijk heeft al aangegeven dat standpunt te delen.
- De implicaties van de wijzigingsvoorstellen voor het klimaattransitieplan zijn volgens VNO onduidelijk en afhankelijk van de interpretatie van toezichthouders en rechters.
Appreciatie: Zoals eerder toegelicht kan BZ het wijzigingsvoorstel voor het klimaattransitieplan van de Commissie steunen omdat dit zorgt voor coherentie met CSRD en meer duidelijkheid voor bedrijven.
- VNO is positief over de beperking van de groep stakeholders en de beperking van het aantal stappen van het gepaste zorgvuldigheidsproces waarbij stakeholders betrokken hoeven te worden.

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

Appreciatie: de vergaande inperking van de groep stakeholders acht BZ niet nodig, vanwege de toevoeging van het woord 'relevante' bij stakeholders. De definitie wordt nu zo sterk ingeperkt dat belangrijke groepen stakeholders hier niet meer onder lijken te vallen, bijvoorbeeld (lokaal) maatschappelijk middenveld, universiteiten/academici, mensenrechten- en klimaatinstituties. Het betrekken van deze partijen kan ook in het belang zijn van bedrijven zelf om gepaste zorgvuldigheid toe te passen en juridische, financiële of reputatierisico's te voorkomen. Deze kanttekening is in het fiche opgenomen.

- VNO is positief over het voorstel om het minimumpercentage voor maximumboetes en ontkoppeling van boetes en omzet en de eerdere oplevering van richtsnoeren.

Appreciatie: Het verwijderen van het minimumpercentage voor de maximumboete ondermijnt volgens BZ harmonisatie binnen de EU. In het fiche stelt het kabinet zich hierin flexibel op. Harmonisatie kan bijvoorbeeld ook via alternatieve maatregelen alsnog worden bevorderd, bijvoorbeeld via de richtsnoeren. Daarom wordt de appreciatie hiervan in het fiche in het midden gelaten. Daarnaast benadrukt VNO-NCW het belang van het pauzeren van het implementatietraject van de CSDDD, zolang het wetgevingstraject voor de omnibus niet is afgerond om zo onduidelijkheid te voorkomen. U bent eerder akkoord gegaan met het pauzeren van het implementatietraject.

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

Krachtenveld departementen

- EZ, KGG, SZW, FIN en J&V leggen het BNC-fiche momenteel voor aan de bewindspersonen.
- Tier-1 beperking: uit de ambtelijke afstemming en de bespreking in BNC blijkt dat FIN, SZW, LVVN en IenW de voorgestelde inzet t.a.v. de tier-1 beperking steunen. EZ steunt de voorgestelde inzet op de tier-1 beperking niet. Zij wil het Commissievoorstel steunen en zal dit adviseren aan MEZ.
- Klimaattransitieplan: KGG steunt de voorgestelde inzet op het klimaattransitieplan niet. Voor KGG is het schrappen van de uitvoeringsplicht een rode lijn omdat dit de beleidsdoelen ondermijnt. Ambtelijk steunen LVVN en IenW KGG hierin.
- Opschorten zakenrelaties: FIN kan aansluiten bij de door BZ voorgestelde inzet op CSDDD, behalve bij het voorstel over het opschorten van zakenrelaties. FIN vindt het voorstel van de Commissie op dit punt een verbetering, terwijl wij de onduidelijkheid, zoals VNO die ook naar voren brengt, begrijpen.

Krachtenveld bedrijfsleven

- VNO-NCW heeft een paper gedeeld (zie bijlage), samenvatting hiervan staat beschreven bij de voorgestelde inzet.
- De Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) komt nog met een finale positie, maar heeft informeel aangegeven dat het belangrijk is dat wetgeving aansluit op internationale standaarden zoals de OESO-RL en UNGP's omdat banken aan deze standaarden gecommiteerd zijn, en dat de tier-1 beperking daar niet op aansluit. NVB hecht aan een gelijk speelveld in de EU en het voorkomen van marktfragmentatie. Eerder heeft NVB gesteld dat de omnibus niet moet leiden tot ondermijning van de doelstellingen van de wet.
- Evofenedex (branchevereniging logistiek en internationale handel) heeft in een reactie zorgen geuit over de beperking tot tier-1, omdat hierdoor blinde vlekken kunnen ontstaan voor bedrijven, juist in die landen waar de grootste risico's zitten.

- Een aantal grote EU bedrijven waaronder Unilever, Signify, Tony's Chocolonely en Nestlé heeft zich ook uitgesproken voor behoud van de CSDDD. Boskalis heeft zich eerder kritisch uitgelaten over de CSDDD (maar nog geen uitlatingen gedaan over de omnibus), net als bedrijven in derde landen als Saudi Aramco en Exxonmobile.
- MVO-NL heeft in februari jl. een statement gepubliceerd waarin Nederlandse ondernemingen, zoals NS, TenneT, Versteegen, Tony's Chocolonely, Dopper, WE Fashion, Stedin, Triodos Bank en tientallen grote en kleine bedrijven, oproepen tot voortzetting van Europese duurzaamheidsregels. Volgens hen willen ondernemingen nu vooral duidelijkheid. De meest zorgwekkende wijzigingen zijn de vijfjaarlijkse monitoring en de beperking tot tier 1. De twee belangrijkste signalen die MVO NL ontvangt van ondernemingen over de beperking tot tier 1 zien op het risico dat de doelmatigheid wordt ondermijnd en vermindering van draagvlak voor deze richtlijn. Volgens MVO NL benadeelt de beperking tot tier 1 ondernemingen, vanwege gedane investeringen risico's in de keten te identificeren waar deze het grootst zijn – en deze zitten vaak niet bij tier 1. Daarnaast stelt MVO NL dat door de tier-1 beperking– het bouwen van stabiele waardeketens, vergroten van prijsstabiliteit en het garanderen van grondstoffenzekerheid ondermijnd wordt.
- UN Global Compact (> 20.000 bedrijven in 160 landen aangesloten) pleit in een statement over het voorstel voor conformiteit met internationale raamwerken, rechtszekerheid voor bedrijven, en een transparant en inclusief wetgevingsproces, waarbij verschillende stakeholders worden betrokken.
- Fair Wear (bedrijvennetwerk van multi-stakeholder initiatieven in de kledingsector met +- 6000 leden) pleit voor een reikwijdte van de gehele toeleveringsketen (met de OESO-elementen van o.a. proportionaliteit) zodat bedrijven een gelijk speelveld hebben en baat hebben bij korte, transparante ketens. Volgens hen hebben ambitieuzere ondernemingen vaak ook directe zakenrelaties in tier 2 en 3, omdat ze betere risicomanagement willen uitvoeren. Deze ondernemingen worden dan benadeeld met de voorgestelde wijziging i.p.v. beloond. Tevens benadrukken zij dat in de kleding- en textielsector in tier 1 risico's beter in kaart zijn gebracht, maar dat negatieve impact in diepere tiers groter is en met deze voorgestelde beperking niet inzichtelijk wordt gemaakt.

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

Krachtenveld maatschappelijk middenveld

- Maatschappelijke organisaties, waaronder MVO Platform, FNV, CNV en verschillende Ngo's, hebben zeer kritisch gereageerd op de omnibusvoorstellen en het openbreken van de CSDDD en CSRD.
- Vakbond FNV is een petitie gestart om 'de afbraak van wetgeving voor eerlijk ondernemen' te stoppen. Inmiddels is deze petitie 345 keer ondertekend, o.a. door MVO NL, ActionAid, Fairtrade NL, Oxfam Novib en MVO Platform.
- MVO Platform heeft met een gezamenlijk statement, samen met 157 organisaties, de Europese Commissie verzocht om geen verdere verwarring en onzekerheid te creëren door reeds overeengekomen wetgevingsteksten opnieuw te openen en keert zich daarmee tegen het voorstel. Tevens hebben zij Eurocommissaris Hoekstra een brief gestuurd met hun zorgen.

Krachtenveld EU

- Op het moment van schrijven hebben lidstaten formeel nog geen posities ingenomen. Lidstaten zijn in het algemeen voorstander van simplificatie en

terugdringen regeldruk. Een groot aantal lidstaten (FRA, FIN, ZWE, FIN, HON, LET, BEL, TSJ, GRI, CYP, BUL, KRO) staat in het algemeen positief tegenover de voorstellen om de implementatietermijn en de toepassingsdatum uit te stellen. Nagenoeg alle lidstaten geven aan de pogingen van de Commissie te verwelkomen om regeldruk te verminderen en het concurrentievermogen van Europese ondernemingen te versterken.

- De positie van Duitsland is nog in beweging vanwege de lopende coalitieonderhandelingen. Frankrijk lijkt zeer vergaande voorstellen voor simplificatie te willen steunen en voert de druk op om snel tot resultaat te komen, maar verzet zich tegen het schrappen van geharmoniseerde bepalingen over civiele aansprakelijkheid.

Datum

12 maart 2025

Onze referentie

BZ2513962

Aanvullende informatie OESO-RL

- De OESO-richtlijnen zijn niet juridisch bindend voor bedrijven, maar wel bindend voor de ondertekenende overheden.
- Nederland heeft samen met 51 andere landen de OESO-richtlijnen onderschreven en zich verdragsrechtelijk gecommitteerd om deze te bevorderen en implementeren. Onderdeel hiervan is een verplichting voor lidstaten om een Nationaal Contactpunt op te zetten dat voorlichting geeft over de OESO-richtlijnen en meldingen behandelt.
- Deze 52 landen vertegenwoordigen 2/3 van de mondiale handel en 80 % van de wereldwijde buitenlandse directe investeringsstromen (FDI).
- EU-wetgeving is in belangrijke mate gebaseerd op de OESO-richtlijnen en in het leven geroepen om IMVO wettelijk te verankeren. Met de komst van de CSDDD is het gepaste zorgvuldigheidsproces - voor bedrijven die binnen de reikwijdte vallen - wettelijk verankerd.
- De OESO kan, in tegenstelling tot de EU, niet zelf bindende IMVO-wetgeving maken. De OESO-RL zijn gebaseerd op consensus: de institutionele stakeholders die akkoord zijn gegaan met de OESO-RL vertegenwoordigen 10 miljoen bedrijven, 60 miljoen arbeiders.
- De VS en het VK onderschrijven de OESO-richtlijnen en bevorderen, net als NL, de implementatie ervan via IMVO-beleid en een Nationaal Contactpunt
- Mede vanwege internationaal breed draagvlak worden de OESO-richtlijnen gezien als de IMVO-standaard waarop wetgeving gebaseerd zou moeten zijn
- Dit bevordert het gelijke speelveld, ook buiten de EU, en zorgt voor duidelijkheid voor internationaal opererende bedrijfsleven.
- 75 % van de OESO landen heeft al wet- en regelgeving die al gedeeltelijk op OESO IMVO standaarden gebaseerd is.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden